

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-354/16-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školského zařízení	Dětský domov a Školní jídelna, Sázava, Benešovská 7
Sídlo	Benešovská 7, 285 06 Sázava
E-mail právnické osoby	ddsazava@ddsazava.cz
IČ	70838429
Identifikátor	600027830
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Bc. Alena Nováková
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Benešovská 7, 285 06 Sázava
Termín inspekční činnosti	16. 2. 2016 - 29. 2. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného Dětským domovem a Školní jídelnou, Sázava, Benešovská 7 (dále „školské zařízení“) podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb. Zjišťování

a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu školského zařízení (dále ŠVP) a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Hodnoceným obdobím jsou školní roky 2013/2014 až 2015/2016 k termínu inspekční činnosti.

Charakteristika

Činnost školského zařízení probíhá v souladu s platným rozhodnutím a zařazením do rejstříku škol a školských zařízení. Školské zařízení sídlí v samostatném objektu při hlavní silnici v okrajové části menšího města v regionu ve značné míře využívaném k rekreaci. Vykonává činnost v dětském domově (dále DD, „zařízení“ nebo „domov“) a ve školní jídelně (dále ŠJ nebo „jídelna“) a poskytuje plné přímé zaopatření zejména dětem s nařízenou ústavní výchovou a dětem přijatým na předběžné opatření. Na smlouvu uzavřenou mezi nezaopatřenou osobou a domovem zde pobývalo k termínu inspekce 5 dětí (dále „zletilí“) z důvodu jejich přípravy na budoucí povolání. V hodnoceném období byla kapacita DD (24 lůžek) téměř nebo zcela naplněna. V době inspekce bylo v evidenci zařízení ve třech rodinných skupinách (dále RS) 21 dětí, u dvou dětí nyní probíhá řízení o jejich umístění do DD. V aktuálním školním roce byly přijaty dvě děti. V průběhu hodnoceného období ze zařízení odešly celkem čtyři děti (do biologické rodiny, pěstounské péče, přemístění za sourozencem do jiného školského zařízení) a šest jich bylo do něj umístěno. Průměrná doba pobytu dítěte v zařízení jsou čtyři roky. Za posledních deset let se každoročně podařilo umístit do pěstounské péče jedno až dvě děti, všechny v ní do současnosti setrvávají. Většinu dětí školská poradenská zařízení diagnostikovala vývojovou poruchu učení nebo chování, zvyšoval se počet dětí s různými psychiatrickými poruchami.

Školní jídelna s kapacitou 40 stravovaných poskytuje celoročně v pracovních dnech doplňková jídla (snídaně, přesnídávky, svačiny) a večere (včetně II. večere pro děti starší 15 let). Děti navštěvující základní školu v místě nebo v blízkém okolí v jídelně obědvají, ostatní děti mají oběd zajištěn ve školách, ve kterých se vzdělávají. O víkendech si děti zajišťují stravování pod vedením vychovatelů v rodinných skupinách.

Záměrem výchovně-vzdělávací činnosti je zmírnění následků sociálního znevýhodnění a citové deprivace dítěte po příchodu do zařízení a jeho příprava na budoucí samostatný život, podpora rozvoje osobnosti a schopnosti samostatného rozhodování, spolupráce s dalšími osobami a uvědomění si vlastní zodpovědnosti jako předpokladu pro optimální zapojení do společnosti po skončení ústavní výchovy.

Hodnocení podmínek vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Koncepce je vždy zpracována na základě důkladné analýzy, není z ní jasné, do kdy a kým má být naplněna. Každoročně je vyhodnocováno dosahování stanovených cílů. Do koncepce (a ostatních vnitřních dokumentů) se vedení snaží o postupnou implementaci *Standardů kvalitní péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči* (dále „standarty kvality“). Dlouhodobě je vize naplňována např. zajišťováním samostatného bydlení zletilých v objektu DD, spoluprací s místní samosprávou při zřízení sociálních („startovacích“) bytů ve městě pro zletilé, kteří domov opustili, zkracováním pobytu dětí v DD tím, že se daří úspěšné umísťování většího počtu dětí do různých forem náhradní rodinné péče. S cíli uvedenými v koncepci se zaměstnanci ztotožňují. Roční plány výchovně vzdělávací činnosti navazují na koncepci, obsahují konkrétní cíle a postupy ke zlepšování podmínek v oblasti personálního

a materiálního rozvoje, část výchovně-vzdělávací deklaruje pouze cíle obecné (obsažené i v jiných vnitřních dokumentech). Denní režim respektuje obecné psychohygienické i didaktické zásady, je přizpůsoben dnům školního vyučování i dnům volna. Týdenní plány RS vycházejí ze školního vzdělávacího programu (dále též ŠVP) a účelně podporují individualizaci a diferenciaci výchovného působení (uplatňováno hledisko věku a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, vhodné využívání večerního času pro účely výchovného působení se zařazováním hodnocení dne, pravidelný rozvoj čtenářství aj.) Pamatováno je i na dobu pro soukromé záležitosti dětí (osobní volno, samostatné vycházky, návštěvy mimo i v domově, zájmová činnost apod.). K častým změnám ve složení RS nedochází, počet dětí v nich odpovídá předpisu. Složení dětí v RS je různorodé vzhledem k jejich věku a pohlaví. Při umísťování do RS přihlíží vedení DD k sourozenským vazbám, k umístění sourozence v jiné RS přistoupila ředitelka pouze z oprávněných výjimečných výchovných, vzdělávacích nebo zdravotních důvodů. V denní péči o RS se střídají dva kmenoví vychovatelé (v pracovních dnech podle rozpisu od 12, 14 nebo 16 do 21 hodin, o víkendech od 9 do 21 hodin). Noční služba (včetně ranní péče) je zajišťována (od 21 do 8 nebo 9 hodin) dvěma pracovníky (asistentem pedagoga a nočním vychovatelem-pečovatelem-ošetřovatelem – tj. nejedná se o pedagoga). Během služby asistent pedagoga v hlavní budově střídavě působí v I. a II. RS, které jsou v 1. a 2. patře hlavní budovy. Vedle výchovného působení vykonává v nesouladu s předpisem i nepedagogické činnosti - praní a zašívání prádla, úklid skladu atd. v obou RS. Tato organizace dostatečně nezajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí, neumožňuje stálý dohled a rychlou reakci např. při náhlých změnách zdravotního stavu dítěte apod. a zároveň neumožňuje předcházení vzniku sociálně patologických jevů. V praxi však k ohrožení bezpečnosti, úrazům nebo výskytu závažného rizikového chování nedošlo. V případě potřeby, o které pedagogové předem vědí (adaptační fáze, zdravotní stav, aktuální náročná psychická situace dítěte, vyhocenější vzájemné vztahy mezi dětmi apod.), je noční služba personálně posílena. V domku ve III. RS vykonává noční péči (včetně ranní péče) vychovatel-pečovatel-ošetřovatel – tj. nejedná se o pedagoga. Jeho práce obsahuje v nesouladu s předpisem přímou pedagogickou činnost (pomoc dětem při hygienické obsluze a jejich sebeobsluze, při oblékání a přípravě na odchod z budovy, při péči o nemocné děti apod.) zároveň se správně stanovenými činnostmi této pracovní pozice (praní a zašívání prádla a úklid skladu atd. ve III. RS). V době nemoci, při doprovodu na vyšetření apod. pečuje během dne o děti vychovatel.

Plán kontrol i evaluace činnosti postihuje veškeré oblasti činnosti školského zařízení, důraz je kladen na průběh a výsledky vzdělávání. Kontrolované osoby ředitelka se závěry seznamuje ústně. Prokazatelné písemné seznámení se závěry hospitační činnosti v rodinných skupinách předložila zástupkyně ředitelky za školní rok 2015/2016. Malá účinnost kontroly (chybějící pravidelná seznamování všech zaměstnanců se zobecněnými kontrolními zjištěními, jejich analýza a hodnocení včetně stanovení jasných opatření) se projevila i zjištěnými riziky - věcnými chybami ve vedené povinné dokumentaci, v nedostacích v personálním řízení, v prevenci bezpečnosti a ochrany zdraví v noci.

Ředitelka je v každodenním bezprostředním kontaktu s děním v zařízení, seznamuje se s aktuálními informacemi vychovatelů a projednává veškeré záležitosti chodu zařízení během denních činností. Se všemi pedagogy projednává základní výchovnou problematiku na pedagogických radách, jejichž pravidelnou úvodní součástí jsou provozní porady všech zaměstnanců. Většina problémů je efektivně řešena, vypovídají o tom záznamy vychovatelů, programy rozvoje osobnosti dítěte (dále též PROD) a další dokumentace, v menší míře projednávání dokládají záznamy z jednání pedagogické rady.

Ředitelka domova rozhodovala v hodnoceném období v souladu s předpisy. Využívala také svého práva zastupovat děti v běžných záležitostech i ve věcech zásadní důležitosti, pokud zákonní zástupci neplní své povinnosti nebo nejeví o děti skutečný zájem. K zápisu do 1.

ročníku základního vzdělávání ve školním roce 2015/2016 však přihlásila i dítě, jehož zákonní zástupci jsou s ním prokazatelně v pravidelném kontaktu.

Povinnosti sociální pracovnice jsou delegovány na tři pracovnice, ředitelku (ukončování péče a příprava dětí na samostatný život), ekonomku (kapesné, povolení pobytu u osob zodpovědných za výchovu a v hostitelských rodinách, korespondence) a vychovatelku (individuální potřeby dětí).

Obědy se podávají v jídelně (ta je zároveň místem společného setkávání), ostatní stravu děti konzumují v prostorách RS. Na nákupu potravin pro víkendové stravování se děti nepodílejí, potraviny jsou jim normovány a jídelní lístky sestaveny tak, aby v rámci celodenní stravy bylo zajišťováno plnění výživových norem. Pitný režim je zajištěn podáváním nápojů při jídle i během dne. Děti uváděly, že jim v domově chutná.

Systém předávání informací o dětech mezi pedagogy je převážně účinný (prostřednictvím deníků a osobních jednání) a následné výchovné působení pedagogů jednotné. Osoby odpovědné za výchovu, instituce a veřejnost zařízení o své činnosti informuje běžnými dostupnými formami, včetně výroční zprávy dobře vypovídající o činnosti zařízení. Z osobních spisů dětí vyplývá, že informování osob odpovědných za výchovu je prováděno v požadovaném rozsahu (při jejich návštěvách, na požádání, při řešení okolností prázdninových pobytů a vždy při mimořádnější události). Webové stránky ale nejsou průběžně aktualizovány, neposkytují dostatek informací o DD.

ŠVP neobsahoval některé povinné údaje, např. časový plán vzdělávání a podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Zohledňoval reálné podmínky a možnosti domova a vnější vlivy. Stanovený cíl ŠVP - zajištění všestranného rozvoje dítěte při zohledňování jeho potřeb a možností v prostředí nahrazujícím rodinnou péči - se školskému zařízení daří velmi dobře naplňovat. Vnitřní řád školského zařízení nespĺňoval požadavky právního předpisu (vzorového vnitřního řádu) vzhledem k věcným nedostatkům – chybějící organizační struktura a charakteristice jednotlivých součástí zařízení a jejich úkolů, nebyly uvedeny údaje: o stravování, o právu dítěte vyjádřit názor ke svému hodnocení a k zamýšleným a prováděným opatřením, o kritériích krácení výše příspěvku při ukončení ústavní péče, o podmínkách smluvního pobytu zletilých nezaopatřených osob, o postupu při předávání věcí v souvislosti s kontakty dětí s rodiči a dalšími osobami. Vnitřní řád tak obsahoval neúplné, nesprávné nebo dětem, zaměstnancům a dalším osobám nesrozumitelné informace díky odkazům na paragrafová znění předpisů a neexistující dodatky, čímž nebyla naplněna jejich práva na informace. O vydání a obsahu vnitřního řádu ředitelka v rozporu s předpisem zákonné zástupce (osoby zodpovědné za výchovu) neinformovala.

Ředitelka v DD pracuje dlouhodobě a pro svou pozici splňuje podmínky. Je zároveň metodičkou prevence rizikového chování, specializační studium neabsolvovala. K pozitivům pro osobnostní vývoj dětí se řadí její demokratický styl řízení, částečné zastoupení mužů v pedagogickém sboru spolu s vyváženým působením mladších i zkušenějších zaměstnanců. Pedagogický sbor je poměrně stabilizovaný, k jeho obměnám dochází v závislosti s přirozenými změnami (stěhování, důchodový věk, rodičovská dovolená, vyhoření a následná změna zaměstnání). Počty pedagogů ve službě jsou upraveny podle aktuálních potřeb dětí. Kompetence asistentů pedagoga a nočního vychovatele-pečovatele - ošetřovatele nejsou transparentně vymezené, náplň práce obou pozic stanovuje přímé pedagogické činnosti současně s činnostmi nepedagogickými v rozporu s předpisy. Organizační řád vykazuje prvky formálnosti – není aktualizován, odkazuje zaměstnance na neplatné předpisy. Pravidla pro hodnocení zaměstnanců jsou stanovena, všem známa a uplatňována.

V hodnoceném období před vznikem pracovního poměru u několika zaměstnanců ředitelka opomenula požadovat doložení psychologického posudku pro požadovanou psychickou způsobilost a výpis Rejstříku trestů pro nutnou bezúhonnost. Týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti vychovatelům a asistentům pedagoga nebyl stanoven. Od dubna 2013, resp. od listopadu 2014 do současnosti pracují v domově dva nekvalifikovaní vychovatelé, jedna vychovatelka si požadované vzdělání doplňuje, druhý vychovatel požadované studium k jejímu získání nezačal. Pro získání odborně kvalifikovaného pedagoga ředitelka opakovaně inzeruje volné pracovní místo na Úřadu práce. Podpora osobnostního a profesního růstu pedagogů odpovídá profilaci ŠVP, je zaměřena na práci s dětmi zařazenými do ústavní výchovy a seznámení s novými trendy v institucionální péči, poznatky pedagogové postupně a úspěšně uplatňují při výchově a vzdělávání. Také ředitelka se zúčastnila několika vzdělávacích akcí souvisejících s řízením DD, poznatky se snaží v praxi většinou účinně využívat.

Vybavení DD je průběžně obměňováno, veškeré prostory jsou pečlivě udržovány. Dětský domov tvoří tři objekty. V hlavní budově jsou umístěny dvě RS a provozní zázemí. V domku vedle hlavní budovy se nachází společná dobře vybavená bytová jednotka pro zletilé nezaopatřené osoby z jednotlivých RS. Ve druhém střídměji zařízeném domku sídlí třetí RS. Dojem rodinného prostředí umocňují vkusně a útulně zařízené prostory všech rodinných skupin. V každém patře všech objektů je využívána šatna k ukládání oblečení. Každé dítě má k dispozici dostatek vhodného vnitřního vybavení, včetně psacího stolu (s jednou výjimkou). Součástí areálu je garáž, často využívaná keramická dílna, menší zahrada, dvůr s několika hospodářskými zvířaty a hřiště s herními prvky pro menší děti. Pro rekreační a zájmové aktivity pravidelně všechny děti využívají velmi kvalitní sportovní vybavení (jízdní kola, lyžařská výstroj, aj.). K dopravě dětí je často využíván služební automobil. Z hlediska potřeb výchovně-vzdělávacího procesu jsou využívány prostory a zařízení dostačující, celkové prostředí DD rozvíjí estetické cítění, působí při výchově dětí výrazně pozitivně.

Školské zařízení financuje svou činnost z několika zdrojů, zejména ze státního rozpočtu (včetně rozvojových programů určených na zvýšení platů pedagogických a ostatních pracovníků regionálního školství) a z prostředků poskytnutých z rozpočtu zřizovatele, který také poskytl v roce 2015 částku na výměnu kotlů plynového topení. V případě odůvodněných potřeb zajistila ředitelka několikrát ve spolupráci se zřizovatelem navýšení finančních prostředků. Dalším finančním zdrojem domova jsou platby za ubytování dětí, o jejichž výši ředitelka rozhodovala správně. Díky značnému množství sponzorských darů je možno dětem hradit nadstandardní zážitkové aktivity - rekreace, kulturní, umělecká, sportovní a oddechová činnost, soutěže. Veškeré poskytnuté finanční prostředky školské zařízení využívá účelně, efektivně a hospodárně, k realizaci ŠVP, k obnově materiálního vybavení a k zajištění potřeb dětí, které stanovuje právní nebo vnitřní předpis.

Pohledávky za ošetřovné od zákonných zástupců dětí vymáhá školské zařízení v úzké spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí (dále OSPOD), zůstávají však z poloviny neuhrazené a zařízení je po uplynutí zákonné lhůty odepisuje jako nedobytné. Správně určené kapesné bylo vypláceno ve výši odpovídající horní hranici stanovené právním předpisem. Dětem byla poskytována částka 300,- Kč ročně na nákup potravin při významných osobních příležitostech, částka na dárky u příležitosti svátků, narozenin a výročí dětí byla všem dětem významně zvýšena (uhrazena ze sponzorských darů). Dětem - žákům středních škol ředitelka hradila učebnice, aniž by prokazatelně požadovala po ředitelích středních škol jejich zapůjčení z fondu učebnic.

Nastavená pravidla ve vnitřních dokumentech nevytváří (viz noční služba) bezpečné prostředí a předpoklady pro zdravý psychický i fyzický vývoj dětí. O bezpečnosti jsou děti prokazatelně poučovány při konkrétních akcích. V předepsaných intervalech jsou zaměstnanci

proškolování, probíhají revize vybavení a zařízení, zjištěné nedostatky jsou odstraňovány. Během inspekce nebyly v prostorách DD identifikovány ohrožující prvky. Riziko neoprávněného vstupu cizích osob je minimalizováno. Knihy úrazů a záznamy o úrazu jsou správně vedeny a dokládají nízkou úrazovost. V souvislosti s ochranou zdraví dětí má domov uzavřený smluvní vztah s pediatrem, spolupracuje s odbornými lékaři (především s dětskými psychiatry), klinickým psychologem a speciálním pedagogem. Léky jsou bezpečně uloženy a evidence jejich podávání je prokazatelně vedena. V souladu se standardy kvality jsou definovány postupy při mimořádných situacích a děti jsou o nich informovány.

Podmínky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu mají úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

ŠVP je naplňován, podporován je především rozvoj kompetencí sociálních, komunikativních a pracovních prostřednictvím účinných a vhodně uplatňovaných forem a metod práce. Podpora kompetencí k učení a řešení problémů je spojena zejména s přípravou na vyučování. Sledované výchovné působení vycházelo z PROD, pravidelně byly zařazovány formy speciální podpory (logopedie, zooterapie a muzikoterapie, rehabilitace, relaxace). V rámci odpoledních a podvečerních aktivit probíhala především příprava na vyučování, při níž vychovatelé zohledňovali individuální předpoklady a potřeby dětí. Ve večerních hodinách byly děti vedeny k upevňování pracovních kompetencí, probíhal pravidelný úklid, dětem byly rozděleny povinnosti přiměřené jejich věku, za jejichž plnění zodpovídaly. Každý večer neformálním rozhovorem děti hodnotily výsledky v daný den, komunikace mezi dětmi a vychovateli byla přirozená a spontánní, běžně byl poskytován prostor pro diskusi a vyjádření vlastního názoru, negativní reakce dětí se nevyskytovaly. Drobné neshody řešili vychovatelé okamžitě, s dostatečným důrazem a pedagogickým taktem. Při činnostech vychovatelé důsledně podporovali nácvik samostatnosti a zodpovědnosti za plnění školních povinností i povinností spojených s životem v domově, průběžně také vytvářeli a upevňovali hygienické a společenské návyky. Pravidelně rozvíjeli čtenářství (čtení pohádek, vyprávění, návštěvy knihovny, projekty, dramatizace aj). Vychovatelé disponovali materiály na podporu identity dětí romského původu (naučné a pohádkové knihy o Romech), ale nepracovali s nimi (zjištěno rozhovory s dětmi). O víkendech, prázdninách a dnech volna probíhaly zajímavé zájmové, společenské, sportovní a další aktivity.

Dětem vychovatelé důvěřovali, poskytovali jim dostatečnou volnost (samostatné vycházky, návštěvy akcí) a zároveň je vedli k zodpovědnosti za účelné trávení volného času. Působení vychovatelů cíleně směřovalo k dodržování pravidel slušného chování a rozvoji komunikačních dovedností dětí. Všechny děti byly po přijetí do zařízení prokazatelným způsobem seznámeny se svými právy a povinnostmi, s organizací a režimem zařízení (vnitřní řád). V rámci vstupního pohovoru byla každému dítěti vysvětlena přiměřeným způsobem pravidla pobytu v zařízení, v případě potřeby byly znovu nenásilně seznamovány se svými právy a povinnostmi (zjištěno rozhovory s dětmi). Podle individuálních potřeb byla dětem věnována v jejich adaptační fázi zvýšená pozornost zaměřená na odbourání traumat a případné deprivace (záznamy v sešitech RS), byl aktivně podporován osobní či telefonický kontakt s rodiči v souladu s organizačními a administrativními pravidly. Děti využívaly telefonní kontakt na sociální pracovníci v místě bydliště. Individuální rozhovor probíhal třikrát ročně se státní zástupkyní, každý měsíc mohly hovořit s klinickou psycholožkou, pravidelně DD navštěvuje speciální pedagog se specializací na prevenci a řešení sociálně patologických jevů. Všechny aktuálně umístěné děti pravidelně trávily část hlavních prázdnin a některé víkendy (nebo jejich část) u osob odpovědných za výchovu, v příbuzenské nebo hostitelské rodině. Více

než polovinu dětí navštěvují v domově příbuzní, často se s dětmi účastní společných činností DD.

Respektování intimity soukromého prostoru není uplatňováno, děti nemají uzamčené prostory, podle slov ředitelky je jim tato možnost nabízena, některé děti však o ni nemají zájem. Z rozhovoru s některými dětmi ale vyplynulo, že využívána ani nemůže být z organizačních důvodů (klíč je např. v uzamčené vychovatelně). Děti tak nemají svůj „osobní“ prostor, není dostatečně zajištěno jejich soukromí. Pravidla „návštěv“ v pokojích apod. stanovena a dodržována jsou. Oslovené děti při rozhovorech uvedly, že jsou celkově v zařízení spokojené. Svůj pobyt v DD hodnotily pozitivně, uváděly, že mají mezi zaměstnanci blízkou osobu, které se mohou svěřit, že jejich případné podněty jsou vždy řešeny. Práva dětí byla dodržována.

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu má očekávanou úroveň.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Vychovatelé ve spolupráci s vedením domova zpracovávají PROD, které systematicky vymezují cíle osobnostního i psychologického rozvoje dětí. Vycházejí z diagnostické zprávy etopeda územně příslušného diagnostického ústavu (dále též DÚ). V první fázi pobytu v zařízení citlivě směřují k zmírňování sociálního znevýhodnění. Z pozorování chování a jednání dětí je zřejmé, že se tyto cíle většinou daří plnit. Podpora identity dětí romského původu nebyla v PROD patrná. Při stanovování dalších výchovně – vzdělávacích a rozvojových cílů uplatňují vychovatelé poznatky z pozorování dětí při organizovaných činnostech a spontánních projevech, přihlížejí k jejich možnostem a potřebám (speciální vzdělávací potřeby, příprava na odchod do biologické rodiny nebo do náhradní péče, posilování samostatnosti při ukončování pobytu v DD, změny při vzdělávání). PROD jsou pravidelně (pololetně) vyhodnocovány v konkrétních oblastech rozvoje a jsou doplňovány o další rozvojové cíle ve spolupráci s odborníky. Podle vyjádření ředitelky dochází k vyhodnocování PROD formou ústního pohovoru, prokazatelné (písemné s podpisem dítěte a jeho zpětnou vazbou) doloženo nebylo. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že dětem tak není poskytnuta možnost žádoucí sebereflexe jako předpokladu pro motivaci při změně chování. PROD pololetně vyhodnocuje psycholog DÚ a doplňuje je o další rozvojové cíle.

Z rozhovorů s dětmi, vychovateli a ředitelkou vyplývá, že denní a týdenní hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání pravidelně probíhá formou diskuze. Následně vedou vychovatelé RS měsíční písemné hodnotící záznamy o dětech, do kterých promítají průběžné výsledky výchovy, vzájemné hodnocení i sebehodnocení dětí. Hodnocení je běžnou součástí života v zařízení. Pozorováním bylo zjištěno, že děti mají většinou vytvořeny hygienické, pracovní návyky a sociální kompetence na úrovni odpovídajících jejich věku a možnostem.

V prevenci rizikového chování je využívána řada projektů a dalších aktivit. Minimální preventivní program zařízení není zpracován pro aktuální školní rok, naposledy zpracovaná verze k 1. lednu 2014 na rok 2014 vykazuje formální prvky, opakují se neaktuální informace, postrádá krizový plán s konkrétními způsoby řešení problematického chování dětí, např. kyberšikany. Přesto se v hodnoceném období závažnější rizikové jevy téměř nevyskytovaly, nejčastějším jevem je kouření (mimo DD) několika dětí starších 15 let, ojediněle se vyskytly nežádoucí sexuální aktivity, které vychovatelé správně analyzovali a spolu s pracovníky specializovaných institucí (především terapeutů) přijali účinná opatření – terapie nebo přestěhování do jiné RS. Dobrou atmosféru a účinnost prevence dokládají jen ojedinělé důvody pro uložení záporných opatření ve výchově a značný počet udělených pochval a odměn. Celkově hodnotí pedagogičtí pracovníci chování a jednání většiny dětí jako velice dobré, běžné, přiměřené věku, okolnostem a charakteru života v zařízení.

Starší děti jsou zapojeny do projektů zaměřených na samostatný život. Cíle vztahující se k sexuální výchově jsou přiměřené věku dětí. Děti se zúčastňují volnočasových aktivit nabízených DD, místní základní školou, obcí i dalšími organizacemi. Pozitivní pro upevňování sociálních vztahů v domově jsou pravidelné společné několikadenní aktivity (výlety, pobyty u moře, lyžařské pobyty, soustředění, festivaly, turistika a základy horolezectví, vodáctví aj.)

Spoluspráva dětí je vedena formou besed zástupců RS s vedením DD. V případě potřeby řeší aktuální problémy bez písemných záznamů. Tento způsob považuje vedení DD za postačující a vyhovující vzhledem k velikosti zařízení a častému intenzivnímu kontaktu všech účastníků vzdělávání. Názorům dětí je věnována patřičná pozornost, činnost spolusprávy je funkční.

Děti jsou v DD podporovány v aktivním výběru školy a budoucího povolání při zohlednění jejich vzdělávacích schopností a možností. Názory dětí na výběr školy a oboru je domovem respektován, po ukončení základního vzdělávání se daří umístit všechny dospívající do některé z forem středního vzdělávání. Všem dětem s potřebou podpůrných opatření poskytuje zařízení účinnou podporu prostřednictvím speciálních metod a forem práce, konzultací a terapií, v potřebné míře jsou děti podporovány v přípravě na vyučování, v DD probíhá vzdělávání (dětí i zaměstnanců) v konverzaci z anglického jazyka. Kooperace se školami probíhá standardně, v současnosti není ohroženo žádné dítě, minimum dětí je při vzdělávání neúspěšných. Děti staršího školního věku a starší patnácti let se učí plánovat rozpočty domácnosti, smysluplně hospodařit se získanými penězi za brigády, své finance spravovat. Jsou seznamovány se systémem sociální podpory, s jednáním na úřadech, péčí o své zdraví i sociální vztahy aj. Potřeby dětí pro samostatný život při ukončování ústavní výchovy jsou individuálně zohledňovány a vyhodnocovány. Jejich přechod do samostatného života vedení dlouhodobě sleduje a vyhodnocuje. Zletilí, kteří opouštějí zařízení, mohou využít nabídky obce k bydlení ve startovacích bytech. Většina z nich v prvních letech samostatného života často kontaktuje pracovníky zařízení, konzultuje s nimi své záležitosti a domov pravidelně navštěvuje.

Smlouvy o dobrovolném pobytu jsou vypracovány pro pět zletilých. Obsahují veškeré potřebné údaje (konkrétní vymezení práv a povinností smluvních stran, výpovědní důvody a lhůty). Na obsahu těchto smluv aktivně spolupracovaly obě strany. V hodnoceném období děti odešly z DD na základě zrušení ústavní výchovy nebo po dosažení zletilosti, případně po zrušení smlouvy o pobytu v DD (vždy na žádost zletilé nezaopatřené osoby). V návaznosti na odchod zletilých z DD a na jejich přechod do běžného sociálního prostředí jim byla poskytována materiální a finanční pomoc v rozsahu stanoveném vnitřním řádem.

Vedení DD spolupracuje zejména s místně příslušnými OSPOD. Velmi přínosná (finančně i společensky) je úzká spolupráce domova s nadačními organizacemi, nadnárodními společnostmi a účast na jejich projektech (brigády, akce, aktivity). Díky nim je možno zajistit dětem kvalitní materiální zázemí a financovat nadstandardní zážitkové činnosti, pomoc zletilým při odchodu ze zařízení. V rámci spolupráce s městem děti připravují programy pro děti a seniory, účastní se ekologických a úklidových akcí.

Výsledky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu mají očekávanou úroveň.

Závěry

Zásadní klady

- pozitivní atmosféra a empatický přístup k dětem,
- efektivní komunikace všech účastníků vzdělávání,
- smysluplná spolupráce a dobré vztahy mezi zaměstnanci,
- pořádek a estetické uspořádání DD,

- systematická podpora čtenářské gramotnosti,
- úspěšné motivování dětí k přípravě na budoucí povolání i po dosažení zletilosti,
- účinná pozitivní motivace,
- ojedinělé ukládání negativních opatření ve výchově,
- aktivní získávání dalších finančních prostředků, ze kterých jsou hrazeny mj. nadstandardní zážitkové aktivity dětí.

Zásadní nedostatky

- neplnění nastaveného kontrolního systému a nízká účinnost přijímaných opatření,
- chyby v personálním řízení (nepedagogický pracovník zajišťuje pedagogické činnosti a pedagog v době přímé pedagogické činnosti nepřímé pedagogické činnosti, chybějící odborná kvalifikace pedagoga, chybějící doklady personální dokumentace),
- nezpracování ŠVP a vnitřního řádu v souladu s předpisy,
- nedostatečné zajištění bezpečnosti dětí v noci.

Slabé stránky

- absence prokazatelného vyhodnocování PROD s dětmi,
- nevypracování funkčního minimálního preventivního programu,
- neoprávněné zastupování dítěte ředitelkou při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.

Návrhy na zlepšení stavu

- agendou sociální pracovnice pověřit jednoho pracovníka pro zvýšení operativnosti,
- u ředitelů středních škol důsledně vyžadovat zapůjčení učebnic z fondu učebnic, při neúspěchu problematiku projednat s příslušnými orgány,
- aktivní podíl dětí i na nákupu potravin o víkendech a tvorbě jídelního lístku všeobecně,
- pro snadnější orientaci dětí a naplnění jejich práva na informace zapracování standardů kvality do vnitřního řádu pod metodickým vedením diagnostického ústavu.

Hodnocení vývoje

- personální podmínky se ředitelce dlouhodobě nedaří zlepšovat,
- přetrvává absence cílených kontrol a účinných opatření,
- ve spolupráci s místní samosprávou jsou zletilým nově poskytovány startovací byty,
- pokračování ve vstřícné a obohacující spolupráci se všemi partnery,
- průběh a výsledky výchovy a vzdělávání mají setrvale očekávanou úroveň,
- délka pobytu dětí v zařízení se zkracuje,
- významné je zvýšení počtu dětí úspěšně umístěných v pěstounské péči,
- zvýšil se počet dětí využívajících pobytu v hostitelských rodinách,
- zkvalitnila se spolupráce s biologickými rodinami.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.s@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina vydaná Středočeským krajem pod čj. OŠMS/5911/2001 s účinností od 6. 12. 2001, Dodatek č. 1 s účinností od 27. června 2005, čj. 9068/2005/ŠKO (vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti, vymezení majetkových práv, doplňková činnost), Dodatek č. 2 ze dne 19. prosince 2011 s účinností od 1. ledna 2012 (vymezení majetku)
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 12 351/02-21s účinností od 6. 12. 2001
3. Rozhodnutí MŠMT o změně názvu právnické osoby, čj. 28169/05-21 s účinností od 29. září 2009
4. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 31497/03-21 s účinností od 1. července 2004
5. Vnitřní řád, čj. 07/201, s účinností od 1. ledna 2014 včetně Dodatku č. 1 (Režim dne) a Přílohy č. 1 (Věcná pomoc)
6. Organizační řád, čj. 9/014 s účinností od 1. ledna 2014
7. Roční výchovně vzdělávací plán DD na školní rok 2015/2016, čj. 252/2016
8. Koncepce DD Sázava ze dne 25. září 2012 včetně SWOT analýz DD za školní roky 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 ke dni inspekce
9. Žádosti osob odpovědných za výchovu o povolení pobytu dětí za školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
10. Žádosti DD Sázava o povolení víkendových a prázdninových pobytů dětí za školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
11. Týdenní plány výchovně vzdělávací práce v RS ve školních letech 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
12. Měsíční výkazy práce pedagogických pracovníků ve školních letech 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
13. Personální dokumentace pracovníků
14. Jmenování do funkce ředitelky, čj. 088966/2012/KUSK od 1. srpna 2012 do 31. července 2018
15. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení za školní roky 2013/14 a 2014/15
16. Dokumentace vedená sociálními pracovníky
17. Měsíční hodnocení dětí v RS – školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
18. Měsíční přehled služeb - školní roky 2014/15 a 2015/16 ke dni inspekce
19. Školní vzdělávací program DD, čj. 9/2014, s účinností od 1. ledna 2014
20. Jednací protokol vedený od 2. listopadu 2012 ke dni inspekce
21. Plán DVPP pro školní roky 2014/2015 a 2015/2016
22. Seznamy dětí v rodinných skupinách od 11. června 2013 ke dni inspekce
23. Osobní spisy dětí zapsaných v DD k termínu inspekce (namátkový výběr) včetně záznamů o opatření ve výchově a záznamů s pohovory s nově příchozími dětmi pro školní roky 2013/2014 až 2015/2016 k termínu inspekce
24. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní rok 2013/2014 až 2015/2016 k termínu inspekce (namátkový výběr) Smlouvy se zletilými nezaopatřenými osobami za hodnocené období pro školní rok 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
25. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní roky 2013/2014 až 2015/2016 k termínu inspekce
26. Kniha útěků (zavedená od 24. dubna 1995) k termínu inspekce
27. Sešit s evidencí testování návykových látek vedený od 1. ledna 2003 ke dni inspekce
28. Kniha úředních návštěv a ostatních návštěv vedená od 13. března 2014

29. Knihy s evidencí návštěv osob odpovědných za výchovu, odjezdů a příjezdů dětí, telefonátů a korespondence dětí vedené na jednotlivých RS za školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
30. Zdravotní knihy RS, záznamy vedené od 1. září 2014 ke dni inspekce
31. Hlavní knihy – Knihy denní evidence zařízení, školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
32. Knihy evidence svátků, narozenin a výročí dětí včetně hodnoty darů k narozeninám a jiným obvyklým příležitostem (měsíční výplatní listiny dětí), knihy adaptace dětí v DD, školní roky 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
33. Minimální preventivní program v oblasti prevence sociálně patologických jevů, DD Sázava ze dne 1. ledna 2014
34. Aktuální internetové stránky DD - www.ddsazava.cz.
35. Výkaz o činnosti zařízení školního stravování Z 17-01 podle stavu k 31. říjnu 2013, 2014 a 2015
36. Závazné ukazatele rozpočtu na rok 2013, 2014 a 2015
37. Finanční vypořádání dotací poskytnutých MŠMT ze státního rozpočtu v roce 2014 a 2015
38. Hlavní kniha za rok 2013, 2014 a 2015
39. Výkaz zisku a ztráty sestavený k 31. prosinci 2013, 2014 a 2015
40. Přehled o poskytování kapesného a zvýšeného příspěvku na stravu při významných osobních příležitostech, školní rok 2013/2014 až 2015/2016 ke dni inspekce
41. Inspekční zpráva čj. 02-1864/03-5106
42. Protokol o kontrole provedené krajskou hygienickou stanicí dne 7. října 2014, čj. KHSSC 46667/2014
43. Bezpečnost při činnostech s dětmi – opatření ke snižování úrazovosti žáků ze dne 15. ledna 2015
44. Poučení o bezpečnosti při pobytu ve školském zařízení i mimo něj, nedatováno
45. Traumatologický plán ze dne 12. března 2015
46. Zápisy z jednání s ředitelkou ze dne 16. a 29. února 2016
47. Kniha úrazů založená 1. ledna 2015 a záznamy o úrazech
48. Jídelní lístky za měsíc září 2015 až únor 2016 k datu kontroly
49. Vnitřní řád školní jídelny DD a ŠJ Sázava ze dne 1. září 2009

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jehož se týká, a ve Středočeském inspektorátu ČŠI.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka

Tóthová v. r.

Mgr. Iveta Hroudová, školní inspektorka

Hroudová v. r.

Bc. Marcela Jüstelová, kontrolní pracovnice

Jüstelová v. r.

Michal Ďord', přizvaná osoba – problematika dětských domovů

Ďord' v. r.

V Nymburku dne 24. března 2016

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Bc. Alena Nováková, ředitelka školského zařízení

Nováková v. r.

V Sázavě dne 29. března 2016